

timpul un larg și util spațiu de joc. Muzica lui Vasile Veselovski subliniază acțiunea, oferă bune momente de „respiro” în numerele de virtuozitate păpușărească și are calitatea de a fi foarte melodioasă. Spectatorii rețin, fără dificultate, în final, cel puțin trei-patru melodii și pleacă fredându-le.

Interpreții au jucat și ei cu plăcere și au comunicat cu vervă și suculență sensurile textului. Excelentă, Brîndușa Zaița-Silvestru în șoricelul Zamfir; interpretarea ei completă (mînuire și voce) a excelat deopotrivă pe planul liric și pe cel al ingeniozității în umor. Parteneră de egală valoare, Florentina Lenkisch a dat Păpușii

o duoasă naivitate și o desăvîrșită grafie. Frumos mînuită de Gheorghe Fundătură, Cioara a avut accente grotesti și o frumoasă disponibilitate comică în interpretarea vocală a Tamarei Buciuceanu. Bine concepută, mișcarea greoaie a Castorului (mînuitor Elena Pinzaru); acțiunea sa, prezentată cu economie de mijloace, dar de un excelent umor, în interpretarea vocală a lui Toma Caragiu. Din restul distribuției, inteligent alcătuite, mai reținem pe mînuitorii Lucreția Păcurar (Bufnița) și Mihaela Stănescu (Pinguinul), dar și vocea expresivă a actriței Nelly Sterian, cît și vocile celor ce formează Trio Caban.

Mihai Crișan

„MĂȘTI”

Citesc în caietul-program al spectacolului *Regele cerb*: „Penultima versiune a piesei *Regele cerb*, montată în aer liber la Giardini Estensi, în 1967, s-a bucurat de colaborarea muzicală a lui Igor Stravinsky, care a și dirijat orchestra”. Relatarea se referă la versiunea lui Alessandro Brissoni după piesa cu același nume a lui Carlo Gozzi, jucată, cum se spune, cu succes atît în țara de baștină, cît și peste hotarele ei. Cu oarecare succes se joacă și la Teatrul „Ion Creangă”, în montarea semnată de N. Al. Toscani, și dintre puținele spectacole în măsură de a mai înviora nițel atmosfera cam uscată a unei stagiuni estivale, pe acesta îl remarcăm mai întii, pentru inspirată alegere și prezentare. S-a jucat, cîteva seri, la Teatrul de vară „Herăstrău”. Acolo l-am văzut și noi și, dacă am putut regreta ceva, aceasta a fost doar lipsa unor sprintene refrene muzicale pe care le-am simțit de mai multe ori intercalîndu-se, dar nu le-am auzit. O cerea textul; o cerea montarea; o cerea perspectiva deschisă a teatrului de vară și a acelei serii...

Dar asta e o revendicare strict personală. Poate, mai mult decît muzica propriu-zisă, spectacolului să-i fi lipsit armonia sonoră, muzicalitatea. Era, din cînd în cînd, prea multă gălăgie, dintr-un exces de emisie, și nu întotdeauna determinat de rețeaua specială de microfoane aparținînd scenei de vară. Ceea ce, probabil, s-ar fi echilibrat într-o exprimare melodică. Dincolo de asta însă, am avut de apreciat volubilitatea și eleganța montării. Și avînd în vedere o particularitate a textului, fidel categoriilor umane surprinse de *commedia dell'arte*, am distins, cu atît mai mult, inteligența cu care

ne-au fost înfățișate și dinamizate măștile, celebrele măști care au eternizat portretul moral al unor personaje-tip, valabil, cu amendamentele necesare, pînă în zilele noastre. Apropo de măști, trebuie spus că au mai fost vreo două-trei spectacole în ultimul deceniu, și de fiecare dată s-a simțit ceva aproape ostentativ în confecționarea sau utilizarea lor, fie că ele păreau prea rigide, fie că o anume rigiditate pîndea pe purtătorii lor. În *Regele cerb*, rigiditatea măștilor a fost atît cît trebuie: ochiul n-a obosit privindu-le, interpretii, în majoritate, n-au precupețit verva și spontaneitatea slujindu-le. E un bun elogiu ce se poate aduce scenografilor Ion Mitrici și Valeria Patraulea (pentru culoare și expresivitate) și cea mai bună apreciere a muncii regizorale prestate de N. Al. Toscani. Am avut un Truffaldino plin de vitalitate și umor (Gh. Vrînceanu), o Smeraldină de iscusite efecte comice (Magda Popovici), a apărut zglobie ca un clopoțel, Clarice (Genoveva Preda) și de o fină duoșie, Angela (Jeannine Stavarache); și-au desenat în culori vii eroii, Șerban Cantacuzino (Leandru), Ion Pavlescu (Durandarte), Nicolae Spudercă (Spaventa), Jean Teodorescu (Mezzetino), Nicolae Luchian (Pantalone), Mișu Andreescu (Crainicul). A făcut același lucru Gheorghe Gîmă (Tartaglia), adăugînd însă și cîteva trăsături foarte îngroșate din iefînăitatea unor poante. A făcut o demonstrație aplaudată Mircea Stroe, personificînd, un moment, cu zeci de măști la brîu, Mulțimea. Și chiar dacă protagonistul poveștii s-a exprimat aici tare afectat (Deramo: Felix Caroly), chiar dacă unele momente au fost naiv și previzibil soluționate (de

pildă, trecerile dintr-un corp în altul), în fine chiar dacă au mai răsunat uneori intonații stereotipe și gesturi căznite, spectacolul în ansamblu și-a păstrat vitalitatea și a transmis publicului reale argumente de bună dispoziție.

Și pentru că a fost vorba de măști, un adaos; nu cumva unii dintre interpreți sînt pîndiți la Teatrul „Ion Creangă” de o soartă aproximativ apropiată cu a actorilor commediei dell'arte, specializați pentru un singur rol (aici, cu mai multe nume) în toată cariera? Ceea ce am vrea să spunem, adică, e să nu li se lipească, de voie, de nevoie, cite o mască...

PUȚINĂ PEDAGOGIE

Dacă spun că teatrul Național cutare a realizat un spectacol de ținută, aduc, firește, elogiul convenit tuturor realizatorilor acestuia pentru măiestria dovedită, dar las neexprimat, parcă, și un mic regret: acolo s-ar fi putut obține mai mult. Dacă spun însă că un colectiv restrîns, ani de zile anonim și vitregit, a realizat la un moment dat un spectacol de ținută, asta poate să însemne un elogiu maxim pentru acel mînunchi de interpreți care, multă vreme, n-a găsit calea prin care *să se dea în vileag*. La Botoșani a fost invitată în ultima vreme Sorana Coroamă, care a realizat cu echipa de acolo două spectacole de ținută: *Uiforul* și *Lucafărul*. La Reșița, Val. Mugur a reușit un spectacol de ținută cu *Veac de iarnă*, iar la Birlad regizorul Cristian Nacu izbutește o transpunere artistică de ținută a piesei *Filodendron*. Poate că toate aceste spectacole n-ar obține întietatea într-o competiție cu alte colective; dar ele nu sînt mai puțin spectacole de ținută ale colectivelor de unde provin, printre altele și datorită faptului că-i fac pe membrii acestora să-și valorifice însușirile, să se dea în vileag cu ceea ce au mai bun în ei. Pentru realizarea unui astfel de spectacol e nevoie de o autoritate pedagogică.

Cînd teatrul din Pitești prezenta *Omul care aduce ploaie* de Richard Nash, nu puțin au fost vocile care și-au exprimat indoiala față de oportunitatea montării și o încăpățînată rezervă față de ceea ce s-a putut realiza, avînd în vedere un strălucit precedent... De ce era neapărată nevoie să se pună în balanță însă acest precedent, înainte de a vedea cum se desfășoară lucrurile acolo? A fost, spre surpriza multora, un spectacol de ținută

care s-a putut ivi datorită faptului că la un moment dat a apărut în colectiv o autoritate pedagogică: regizoarea Lidia Ionescu. Am mai văzut, între timp, și alte spectacole la Pitești, unele, de asemeni, de o indiscutabilă ținută artistică, și iată acum ne întîlnim cu o nouă realizare de prestigiu a aceleiași regizoare, o piesă pentru prima dată jucată la noi, *Yerma*, de Federico Garcia Lorca. Cea mai prețuită însușire a acestui spectacol este aceea că s-au creat premisele necesare pentru ca fiecare să joace la dimensiunea superioară a capacităților sale. Spectacolul o pune în valoare pe Ioana Citta-Baciu. Calitățile deosebite ale actriței s-au manifestat la o înaltă tensiune tragică în *Yerma*, personaj de dimensiuni ample. Ioana Citta-Baciu impresionează prin trăirea dramei de trei ori amplificate — a pasiunii femeii, a maternității refuzate și a soției care refuză compromisul adulterului. Interpretarea are valoare prin superioritatea lucidității, pe care și-o afirmă, prin punctul foarte înalt în jurul căruia s-a cristalizat concepția asupra acestei drame, menținut și impus de-a lungul întregii sale evoluții, prin știința de a-i fi dat acestei femei crescîndoul gândului său fanatic pînă la dezlegarea paroxistică din final, cînd nu poate evita soluția crimei. Pentru determinarea și încadrarea jocului protagonistei într-o atmosferă specifică, pentru dirijarea accentelor și a plasticii generale, pentru acea tensiune care învăluie fiecare apariție și fiecare gest, trebuie elogiată regizoarea, care n-a pus în scenă numai un spectacol, ci a făcut și yeritabilă pedagogie. De aceea, de pildă, se reține un simplu joc de priviri între protagonistă și tînărul interpret al lui Victor (Sorin Gheorghiu), de aceea scenele de masă care dezvăluie fizionomia și mentalitatea satului au valoare de recital, prin ceea ce se cheamă gradația și sincronizarea ansamblului. Spectacolul mai dă în vileag cîteva nume, dintre care e nevoie să-l menționăm aici măcar pe acela al Telliei Barbu (Bătrîna păgînă), dar, mai mult, pentru colectivul piteștean dă în vileag ceea ce ar trebui să fie întotdeauna, la un nivel elevat, spectacolul propriu-zis.

Satisfăcut de colaborare, directorul teatrului, C. Dinischiotu, și-a propus să facă din fiecare spectacol un prilej de școală: de dicțiune, de mișcare, ș.a.m.d. Adică, nu numai montare propriu-zisă; și puțină pedagogie!